

Revisionsverkets ställningstaganden

Främjande av hållbar utveckling

I granskningen har revisionsverket utvärderat på vilket sätt statsrådet har främjat en hållbar utveckling. Målet är att stöda statsrådets arbete för att främja en hållbar utveckling genom att ta fram information om hur statsrådet har planerat, styrt, följt upp och utvärderat främjandet av hållbar utveckling. I granskningen har revisionsverket inte utvärderat resultaten och effekterna av främjandet.

Hållbar utveckling tas upp i budgetpropositionen, men den har inte styrt ekonomiplaneringen

Vid beredningen av statsrådets redogörelse om hållbar utveckling utreddes vare sig statsfinansiella kostnader eller andra ekonomiska effekter av enskilda åtgärder. I själva redogörelsen presenteras inte heller några kostnader eller ekonomiska effekter av enskilda åtgärder. Om kostnaderna och de mer omfattande ekonomiska effekterna av enskilda åtgärder beaktas i beredningsskedet, stöder det genomförandet av åtgärderna och hänsynen till den ekonomiska dimensionen på hållbar utveckling. Hänsyn till kostnaderna för åtgärderna är också en förutsättning för en resultatrik skötsel av finanserna.

Avsaknaden av kostnadsuppgifter kan delvis förklaras med att redogörelsen i stort sett utgår från riktlinjerna i regeringsprogrammet. Därför presenterade redogörelsen inga sådana nya åtgärder för vilka kostnaderna skulle ha varit viktiga att beräkna exempelvis för budgetplaneringen. Trots att åtgärderna inte var nya skulle statsrådet ha kunnat utreda kostnaderna och presentera dem i redogörelsen. För det andra lades fokus i beredningen av redogörelsen på att ändringen av verksamhetssätten skulle beakta hållbar utveckling: det är enklare att utvärdera de innehållsmässiga fokusområdena än kostnaderna eller de ekonomiska effekterna av ändringen av verksamhetssätten.

Ekonomisk information om främjande av hållbar utveckling ingår i både den allmänna motiveringen och detaljmotiveringen i budgetpropositionerna 2018 och 2019. Hållbar utveckling behandlas som politikområde på ett betydande sätt i budgetpropositionen 2019. Andra politikområden presenteras inte på motsvarande sätt i propositionen.

Å andra sidan har presentationen av informationen om hållbar utveckling inte styrt budgetberedningen. Informationen om de anslag, stöd och skatter som påverkar hållbar utveckling har samlats in i slutet av budgetberedningen och sammanställts i budgetpropositionen. Betydelsen av informationen försämras av att informationen endast presenteras för fokusområdet Ett koldioxidneutralt och resurssmart Finland i redogörelsen. Information om anslag, stöd och skatter för kompetens, jämlikhet och jämställdhet presenteras inte.

Ministerierna tar allt större hänsyn till hållbar utveckling

Vid ministerierna har betydelsen av en hållbar utveckling ökat. Vissa ministerier har fastställt att hållbar utveckling utgör en utgångspunkt eller ett mål för ministeriets strategi. Ministerierna har identifierat och utsett verksamheter som genomför FN:s mål för hållbar utveckling. Ministerierna har dessutom stärkt sina interna samordnande nätverk för hållbar utveckling. Nätverken har till uppgift att fästa avdelningarnas och

enheternas uppmärksamhet vid hållbar utveckling. Det finns dock klara skillnader mellan ministerier i hur stark ställning samordnande personer eller nätverk har.

Trots att ministerierna identifierar allt fler åtgärder som är förenliga med hållbarhetsmålen, har de inte analyserat den ekologiska, ekonomiska respektive sociala hållbarheten i olika politikinnehåll. Politikprinciperna för hållbar utveckling, bland annat globalt ansvar och långsiktighet, har inte heller varit föremål för analys. Integreringen av hållbar utveckling i ministeriernas verksamhet har på så vis främst begränsats till att ministerierna kopplar olika verksamheter till målområdena för hållbar utveckling, oftast FN:s sjutton mål. Hållbar utveckling har ännu ingen tydlig och samordnad koppling till innehållet i beredningen av politiken på ministerierna.

Ministerierna identifierade oftast FN:s internationella hållbarhetsmål och använde målen som jämförelseföremål i den egna verksamheten. De nationella målen för hållbar utveckling har inte styrt ministerierna. Dessutom har statsrådets redogörelse endast i liten omfattning styrt ministerierna. Redogörelsen har dock stött och legitimerat främjandet av hållbar utveckling på ministerierna och gett statsrådet ett verktyg för att föra en dialog med riksdagen.

Ministerierna har i huvudsak genomfört de åtgärder i redogörelsen som har syftat till att öka den politiska koherensen

I statsrådets redogörelse presenteras sammanlagt 36 åtgärder för att ändra förfarandena för politiskt beslutsfattande och förvaltning så att de bättre ska beakta hållbarhetsmålen. Ministerierna hade genomfört 72 procent av åtgärderna antingen helt eller delvis. På motsvarande sätt hade 28 procent av åtgärderna helt eller delvis inte genomförts.

Bland de icke genomförda åtgärderna fanns det sådana åtgärder som enbart skulle ha kunnat genomföras om regeringen hade dragit upp nya, principiellt och ekonomiskt betydande riktlinjer mitt under regeringsperioden. Dessutom kan innehållet och ansvarsfördelningen i vissa åtgärder ha förblivit oklara.

Det goda resultatet av utvärderingen kan förklaras med att redogörelsen innefattade åtgärder som redan genomfördes eller vars genomförande redan hade överenskommit.

Uppföljnings- och utvärderingssystemet är omfattande, men dess koppling till beredningen är oklar

Ett system för uppföljning, utvärdering och rapportering av hållbar utveckling har tagits fram i Finland under ledning av statsrådets kansli. För uppföljning av hållbar utveckling finns det två indikatorsystem, främjandet har utvärderats internt och externt och utvärderingarna har rapporterats på ett öppet sätt. Utmaningen med uppföljningen, utvärderingen och rapporteringen är att kopplingen mellan information och processer för beredning av politiken ännu är relativt vag.

Finland tillhandahåller information om bara cirka hälften av FN:s globala indikatorer, men ändå så att mängden information om de indikatorer som är viktigast för global rapportering är större än mängden information om de mindre viktiga indikatorerna.

Sett till helheten är systemet för uppföljning och utvärdering av nationella mål omfattande. De tio områden som följs upp är dock stora och de valda indikatorerna omfattar områdena enbart punktvis. De utvärderingstexter som har skrivits om de olika områdena har försökt

beakta bristerna i indikatorinformationens omfattning. Utifrån utvärderingarna har även två årliga rapporter sammanställts om hållbarhetsstatus. Å andra sidan är det svårt att skapa en bild av systemet för uppföljning, utvärdering och rapportering av nationella mål, eftersom de områden som följs upp inte är desamma som målen.

Statsrådet har rapporterat om hållbar utveckling till riksdagen i regeringens årsberättelser för 2017 och 2018 och deras bilagor. Berättelsen för 2018 innehåller en noggrann beskrivning av hållbarhetsstatus och statsrådets åtgärder för att främja en hållbar utveckling. Det är svårt att få en helhetsbild av åtgärderna, eftersom texten inte tydligt är utformad enligt statsrådets redogörelse. Uppföljningen och rapporteringen av de åtgärder som nämns i redogörelsen har varit allmän. Uppföljningen har främst skett vid sidan av uppföljningen av regeringens handlingsplan.

Revisionsverkets rekommendationer

1. Statsrådets kansli och övriga ministerier bör i beredningen av hållbarhetspolitiken och i beslutsdokumentet beräkna och presentera de statsfinansiella kostnaderna och de mer omfattande effekterna av de hållbarhetsfrämjande åtgärderna.
2. Om man vill att hållbar utveckling på ett tydligare sätt ska styra politikinhålllet, ska ministerierna göra mer systematiska analyser av om deras verksamhet är förenlig med hållbarhetsmålen.
3. Om man vill ändra politiken så att den i större utsträckning ska uppfylla hållbarhetsmålen, ska statsrådets styrning vara starkare än vad den är enligt redogörelsen om hållbar utveckling 2017.
4. Statsrådet bör förtydliga vilken status de nationella målen och målen i statsrådets redogörelse har i verksamhetsstyrningen.
5. Statsrådets kansli bör i regeringens årsberättelse förbättra utvärderingen och rapporteringen av statsrådets hållbarhetsfrämjande åtgärder.